

A Régiók Bizottsága véleménye – Rugalmas biztonság

(2008/C 105/04)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- arra szólít fel, hogy a jövőbeli megbeszélésekben vegyék figyelembe, hogy a helyi és regionális önkormányzatok milyen szerepet játszanak a lisszaboni stratégia keretében a rugalmas biztonság megteremtésében, uniós és tagállami szinten is tükrözve ennek valódi jelentőségét. A rugalmas biztonság politikáinak végrehajtásában nagy szerepet játszó helyi és regionális önkormányzatok dinamikus munkakörnyezetet teremtenek, munkához segítik a polgárokat, és védelmet nyújtanak a munkaerőpiacon kívül rekedteknek, ezért kezdettől fogva be kell vonni őket e politikák kialakításának folyamatába;
- sürgeti az Európai Bizottságot, hogy – amikor csak lehetséges – alkalmazza a közösségi módszert, és megerősíti, hogy a nyílt koordinációs módszernek, amely egyre jelentősebb szerepet kap az uniós politikák fejlesztésében, átfogóbbá kell válnia, és számos különféle érdekelt felet magában kell foglalnia, a helyi és regionális önkormányzatokat is belevéve, mivel az ő szintjük az, amelyen az ilyen politikákat általában végrehajtják;
- kéri, hogy a tagállamok kormányai szintjén zajló lisszaboni szakértői felülvizsgálati folyamatot bővítsék ki oly módon, hogy a rugalmas biztonság különböző formáinak feltárása érdekében a helyi és regionális önkormányzatok és egyéb érintettek is profitálhassanak az uniós szakértőcseréből;
- javasolja, hogy az európai szinten, az uniós intézmények és az RB közötti, részvételen alapuló interakció javítása érdekében tartsanak éves „csúcstalálkozókat”, megkönnyítendő a rugalmas biztonsággal és a kibővített lisszaboni menetrenddel kapcsolatban az ütemezés meghatározását, a konzultációt és az információcserét. Ez az együttműködés ugyancsak építhetne az RB és az Európai Bizottság strukturált párbeszéddel foglalkozó együttes üléseire, valamint az RB-n belül működő, a lisszaboni folyamatot nyomon követő platform üléseire;

Előadó: Dave QUAYLE, Trafford város tanácsának tagja (UK/PES)

Referenciaszövegek

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A rugalmas biztonság közös elveinek kidolgozása felé: több és jobb munkahely a rugalmasságon és biztonságon keresztül

COM(2007) 359 final

Politikai ajánlások

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

Általános megjegyzések a helyi és regionális önkormányzatok szerepéről

1. arra szólít fel, hogy a jövőbeli megbeszélésekben vegyék figyelembe, hogy a helyi és regionális önkormányzatok milyen szerepet játszanak a lisszaboni stratégia keretében a rugalmas biztonság megteremtésében, uniós és tagállami szinten is tükrözve ennek valódi jelentőségét. A rugalmas biztonság politikáinak végrehajtásában nagy szerepet játszó helyi és regionális önkormányzatok dinamikus munkakörnyezetet teremtenek, munkához segítik a polgárokat és védelmet nyújtanak a munkaerőpiacon kívül rekedteknek, ezért kezdettől fogva be kell vonni őket a politikák kialakításának folyamatába;

2. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy – amikor csak lehetséges – alkalmazza a közösségi módszert, és megerősíti, hogy a nyílt koordinációs módszernek, amely egyre jelentősebb szerepet kap az uniós politikák fejlesztésében, átfogóbbá kell válnia, és számos különféle érdekelt felet magában kell foglalnia, a helyi és regionális önkormányzatokat is belevéve, mivel az ő szintjük az, amelyen az ilyen politikákat általában végrehajtják;

3. kéri, hogy a tagállamok kormányai szintjén zajló lisszaboni szakértői felülvizsgálati folyamatot bővítsék ki oly módon, hogy a rugalmas biztonság különböző formáinak feltárása érdekében a helyi és regionális önkormányzatok és egyéb érintettek is profitálhassanak az uniós szakértőcseréből;

4. javasolja, hogy az európai szinten, az uniós intézmények és az RB közötti, részvételen alapuló interakció javítása érdekében tartsanak éves „csúcstalálkozókat”, megkönnyítendő a rugalmas biztonsággal és a kibővített lisszaboni menetrenddel kapcsolatban az ütemezés meghatározását, a konzultációt és az információcserét. Ez az együttműködés ugyancsak építhetne az RB és az Európai Bizottság strukturált párbeszéddel foglalkozó együttes üléseire, valamint az RB-n belül működő, a lisszaboni folyamatot nyomon követő platform üléseire;

5. felhívja az Európai Bizottságot, hogy adjon tájékoztatást a rugalmas biztonságról folytatott viták eredményeiről;

6. javasolja, hogy a helyi és regionális önkormányzatok, a szociális partnerek, a civil szervezetek, illetve a szélesebb közösség részvételével tartsanak decentralizált vitákat a rugalmas biztonságról és annak megvalósulásáról;

7. úgy véli, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak rendelkezniük kell a szükséges hatáskörrel és pénzeszközökkel ahhoz, hogy saját szintjükön beavatkozhasanak. A rugalmas biztonság ösztönzése nem járhat többletköltségekkel a helyi és regionális szint számára, és nem vezethet a munkajogok erodálásához;

8. úgy gondolja, hogy csak a közszolgáltatások átfogó és folyamatosan biztosított, a helyi és regionális önkormányzatok által meghatározott, megszervezett és finanszírozott infrastruktúrája – mint amilyen például a közlekedési infrastruktúra, a megfizethető lakhatási lehetőség, illetve a megfizethető és ésszerű időn belül hozzáférhető gondozási lehetőség a gyermekek, a fogyatékkal élők és az idősek számára – jelent megbízható alapot a lisszaboni stratégia révén kitűzött célok eléréséhez;

9. ezért utal rá, hogy a versenyre, az állami támogatásokra és a belső piacra vonatkozó meglévő európai jogszabályoknak elő kell segíteniük a szükséges szociális szolgáltatások megszervezését és finanszírozását;

A rugalmas biztonság koncepciója

10. úgy véli, hogy a rugalmas biztonság – mint koncepció – nem szabad, hogy szabványosított modellt legyen, amelyet ugyanúgy lehet alkalmazni minden tagállamban, hanem olyan elgondolás, amely további meghatározásra szorul, mivel egyes tagállamok számára messze ható következményei vannak, más tagállamokra viszont kevésbé hat ki;

11. úgy véli, hogy a rugalmas biztonság koncepciójának a lisszaboni célok (gazdasági növekedés, nagyobb számú és jobb minőségű munkahely megteremtése) jobb teljesítése és ezzel az európai szociális modell és a társadalmi kohézió erősítése érdekében össze kell kapcsolnia a megbízható szociális biztonsági rendszereket az erős és rugalmas munkaerőpiacokkal;

12. támogatja egy hozzáférhető, nem kirekesztő jellegű, rugalmas munkaerőpiac létrehozását, amely elismeri és ösztönzi az IKT-t, és különféle munkarendeket (pl. otthoni munkavégzés, távmunka) tesz lehetővé;

13. úgy véli, hogy jobban figyelembe kell venni a demográfiai változást és a nemzedékek közötti kapcsolatok kérdéseit. Ösztönözni kell az idősebb munkavállalókat megcélzó olyan intézkedéseket, mint például a rugalmas munkaidő, a rugalmas nyugdíj és nyugdíjazási életkor, a jobb képzés. Szükség van az egész életen át tartó tanulás, a jobb képzés és a fiatalok számára a mentori rendszerek ösztönzésére is;

14. úgy véli, hogy nagyobb súlyt kell helyezni a nők és általában a polgárok esélyegyenlőségének kérdéseire. A lisszaboni stratégiában kitűzött célokhoz képest a nők egyelőre nagymértékben alulfoglalkoztatottak, és számos fogyatékkal élő személy teljes értékű munkaerőként tudna dolgozni. Ezért a rugalmas biztonság keretében lépéseket kell tenni azért, hogy tartósan túlléphessenek a még meglévő hiányosságokon;

15. úgy véli, hogy a rugalmas biztonság mind a stabil munkaszerződéssel rendelkező munkavállalókat, mind a munkanélkülieket, mind pedig a társadalmi kirekesztés által veszélyeztetett személyeket érinti. A rugalmas biztonság politikája új lehetőségeket teremt a munkához való hozzáférésre azon csoportok számára, akik a munkaerőpiac periferiáján helyezkednek el. Ezenkívül hozzájárul a szakmai mobilitás megerősítéséhez és a munkahelyek rotációjához a stabil munkavisztonnyal rendelkezők esetében. Ebben az összefüggésben tudomásul veszi az Európai Bizottság utalását arra, hogy elmozdulás történik a „munkahely biztonságától” a „foglalkoztatás biztonsága” felé, vagyis az életre szóló munkahelyet immár nem lehet szokásos foglalkoztatási formának tekinteni;

16. úgy véli, hogy a rugalmas biztonság megvalósításához a szociális partnerek közötti kölcsönös bizalomra és párbeszédre, valamint a szociális partnerek európai, országos, regionális és helyi szinten történő intenzív bevonására van szükség, a rugalmas biztonság alkalmazásának értékelésére ugyanis igen nehéz általánosan felhasználható mutatókat meghatározni. A rugalmas biztonság tagállamokban történő alkalmazását nemzeti tényezők alapján kellene értékelni, politikai, jogi, intézményi és munkaerő-piaci feltételeket egyaránt tekintetbe véve. Az európai együttműködés fejlesztése során szem előtt kellene tartani ezeket a kérdéseket;

17. a mobilitást illetően úgy gondolja, hogy a „belső” rugalmas biztonság is fontos eleme az elgondolásnak, mivel az a termelékenység és versenyképesség terén előrelépést kínál a munkaadóknak, a munkavállalók számára pedig lehetővé teszi, hogy hosszabb időt töltsenek el egy-egy munkahelyen. Helyi szinten a helyi és regionális önkormányzatoknak a szociális partnerekkel közösen meg kell határozniuk, hogy melyek a belső rugalmas biztonság megvalósulásának fő akadályai (pl. a dolgozóknak új készségeket kell elsajátítaniuk), és el kell hártaniuk ezeket, minimalizálva az elbocsátásokat és a szükségtelen munkahelyváltásokat;

A rugalmas biztonság négy eleme

18. úgy véli, hogy a szociális védelem hiánya fenyegetheti a munkaerőpiac rugalmasságát. E kockázat minimalizálása érdekében a rugalmas biztonság alábbi négy alapelvét tiszteletben kell tartani, és konkretizálni kell;

– rugalmas szerződéses megállapodások a munkaadó és a munkavállaló számára;

19. noha üdvözlí az Európai Bizottság azon szándékát, hogy csökkenti az „insiderek” (alkalmazásban lévők) és az „outsiderek” (munka nélkül lévők) közötti szakadékat, kiemeli annak fontosságát, hogy ennek eredményeként ne sérüljenek az „insiderek” (néhány esetben meglehetősen alapszintű) jogai és védelme;

20. támogatja azt a nézetet, hogy a tagállamokban igazságos és méltányos munkaügyi jogszabályoknak kell lenniük:

– az európai munkaügyi jognak nemcsak hogy ki kellene terjednie az egyenlő bánásmódra, a munkahelyi biztonságra és egészségvédelemre, az egyesülés és a képviselet szabadságára, a kollektív tárgyalásra és a kollektív fellépésre, valamint a képzéshez való igazságos hozzáférésre, hanem egyben biztosítania is kellene alkalmazásukat,

– a be nem jelentett munka ellen a munkajog hatékonyabb érvényesítésével kell fellépni,

– a Régiók Bizottsága fontosnak tartja, hogy az EU és tagállamai tevékeny szerepet vállaljanak többek között a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) gyakorlati erőfeszítéseiben, amelyek a nemzetközi munkaügyi normák előmozdítására és alkalmazására irányulnak,

21. megállapítja, hogy a rugalmas európai munkaerő-piaci politikának ki kell térnie az adott országban élők életkörülményeire és szükségleteire, és figyelembe kell vennie azokat. Nem engedhető meg, hogy a rugalmas biztonság jelszava alatt egyoldalúan fellazuljanak a regionális szociális normák, ahol vannak ilyenek;

22. úgy véli, hogy az olyan megfogalmazások, mint a *rugalmas és megbízható, szerződéses megállapodások* aggodalomra adnak okot, mivel ezek elméletileg a szokványos munkaviszonyok olyan átfogó deregulációját is lehetővé tehetik, amely a bizonytalan foglalkoztatási viszonyok kiszélesítésének irányába mutat;

– aktív munkaerő-piaci politikák (ALMP):

23. határozottan úgy véli, hogy a lisszaboni stratégia a munkahelyek minőségéről és mennyiségéről egyaránt szól, és hogy a munkának a szociális támogatásoknál többet kell fizetnie. Az EU-nak és a tagállamoknak ezért a kirekesztéstől mentes, fenntartható munkaerőpiacok kialakításának támogatása révén ösztönöznie kell a „minőségi” munkahelyek teremtését, foglalkoznia kell a dolgozók szegénysége és a munkahelyi megkülönböztetés sajnálatos problémáival, és a munkanélküliség csökkentését célzó aktív munkaerő-piaci politikák támogatása során a mennyiségre is koncentrálnia kell. A munka a legjobb biztosíték a szociális kirekesztés ellen: a munkanélküliség/inaktivitás egyenlőtlenségekhez és szakadáshoz vezethet a társadalomban;

24. feltételezi, hogy az ALMP és a rugalmas biztonság támogatása még nagyobb nyomás alá helyezheti a helyi és regionális önkormányzatokat a tekintetben, hogy segítsék a munkaerő-piaciától legtávolabb kerülteket;

25. úgy véli, hogy valódi előrelépést csak az országos és az európai aktív munkaerő-piaci politikák, valamint a foglalkoztatási és képzési programok decentralizálása, lokalizálása és megvalósításukhoz ösztönzők teremtése révén lehet elérni, hiszen számos program és rendszer olyan szabályokat és kritériumokat szab meg, amelyek a fő célcsoportok esetében gátolhatják a munkanélküliségből a munka világába való előlépést. Ahol lehet, a helyi és regionális önkormányzatoknak lehetőséget kell kapniuk arra, hogy saját megítélésük alapján rugalmasan

kezeljék az országos szabályokat, megszabhassák például azt, hogy mennyi legyen az az idő, amit a munkakeresőnek segélyen kell töltenie, mielőtt jogosulttá válna az ALMP-támogatásra, vagy azt, hogy a segélyt rendszeresen, újra meg újra igénybevevők milyen jellegű támogatást és mentori segítséget kapjanak, illetve hogy milyen típusú képzésben részesülhetnek a segélyen lévők;

26. úgy véli, hogy a munkaerőpiacok szubnacionális természetűek. A munkaerőpiacokon például helyi és regionális foglalkoztatási és béreltérések figyelhetők meg, vannak olyan helyi iparágak, amelyek speciális szakismereteket igényelnek, léteznek olyan helyek, ahol a segélyt igénylők, az alacsony képzettségűek vagy a munkanélküliek jobban koncentrálódnak, illetve olyan helyi közösségek, ahol támogatást kapnak a hátrányos helyzetű csoportok. Meg kell érteni a munkanélküliség okait, és figyelni kell rájuk. Bizonyos csoportokban, például az állami gondozásból kikerülő gyermekek, az idősebbek, a gyermeküket egyedül nevelő szülők, a fogyatékkal élők, a büntetett előéletűek, bizonyos etnikai kisebbségek, illetve a kábítószer-, alkohol- vagy mentális problémákkal küzdők körében magasabb a munkanélküliség;

27. elismeri, hogy a helyi és regionális önkormányzatok az adott tagállam ALMP-jét az egyéni és helyi igényekre szabva alkalmazzák a munkaerőpiactól legtávolabb lévőket, illetve adnak tanácsot számukra és segítik őket. Partneri kapcsolatokat koordinálnak a magán- és az önkéntesszektornal, valamint az állami szférával, hogy segítsenek összehozni azokat a különféle szolgáltatókat és szervezeteket, amelyekre szükség van ahhoz, hogy valakit álláshoz segítsenek. Ösztönözni kellene őket a foglalkoztatási és a szaktudás fejlesztésére irányuló politikák összekapcsolását célzó új és innovatív megközelítések, illetve módszerek kiaknázására. Partnerségek keretében könnyebb meghatározni a közös célokat szolgáló együttes prioritásokat, az átfedések elkerülése érdekében gyakran összevonhatók az erőforrások, és célzottabb eredmények várhatók;

28. úgy véli, hogy tanácsadás formájában történő segítségnyújtásra (melyet gyakran közösségi szerveződések végeznek) van szükség a munkába lépés előtt és után, hogy az új munkavállalók megmaradjanak a munkaerőpiacon;

29. úgy véli, hogy hatékony és célzott munkaközvetítő szolgáltatásokra van szükség, amelyek a munkát keresők számára alkalmas, érdeklődésüknek és képességeiknek minél jobban megfelelő munkahelyet képesek találni. A munkaerőpiacon belülről igyekvőknek mindig több lehetőségük van szakmai képességeik fejlesztésére, mint a munkaerőpiacon kívülről próbálkozóknak;

– az egész életen át tartó tanulásra irányuló megbízható és rugalmas rendszerek a munkavállalók folyamatos alkalmazkodóképességének és foglalkoztathatóságának biztosítására;

30. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok az oktatás és képzés biztosításával kulcsszerepet játszanak a képzettségi szint növelésében. Fontos foglalkoztatóként emelt munkavállalóik és a szélesebb közösség képzettségének növeléséért is felelősek;

31. úgy véli, hogy az egész életen át tartó tanulásnak az emberek számára életük folyamán végig reális és elérhető lehetősé-

gének kell lennie. Mindenkit ösztönözni kell, hogy elérje képességeinek határait, és ezt a munkáltatóknak és a társadalomnak támogatnia kell, és el kell ismernie. Javítani kell a képzési és továbbképzési intézkedések minőségét mind a munkába állás előtt, mind pedig utána;

32. úgy véli, alapvetően fontos, hogy ösztönözzék az embereket a vállalkozói készségek elsajátítására, hogy saját vállalkozást alapíthassanak. Ezzel is támogatható a kkv-k számának növekedése, amelyek helyi jellegűek, hiszen helyi lakosokat vesznek fel, helyi szolgáltatásokat vesznek igénybe, és a környéken fektetnek be;

33. úgy véli, hogy a trénereknek jobban oda kellene figyelniük arra, hogy kiknek van szüksége segítségre a tanulásban, hiszen továbbra is rengeteg számolási és írási-olvasási nehézségekkel küzdő ember dolgozik rosszul fizetett munkakörökben, anélkül, hogy valaha is észrevették volna, hogy mire van szükségük;

34. javasolja, hogy a képzési és továbbképzési intézkedések és bizonyos esetekben az átképzések költségeit részben a munkáltatók állják, hiszen profitálnak munkavállalóik tudásából, ezért be kell fektetniük készségeik fejlesztésébe. Ha a munkavállalók nagyobb mobilitása miatt a munkáltatók kevésbé hajlandók képezni alkalmazottaikat, és a helyi és regionális önkormányzatok többletfeladatot vesznek át azzal, hogy biztosítják az egész életen át tartó tanulás feltételeit, ehhez megfelelő erőforrásokra van szükségük;

35. úgy véli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok gyorsan és hatékonyan reagálnak a foglalkoztatás struktúraváltásának következményeire, például a gyárbezárások miatti elbocsátásokra. Megvan a tudásuk és a tapasztalatuk ahhoz, hogy az Európai Szociális Alap vagy más alapok által finanszírozott projekteket dolgozzanak ki az érintett dolgozók átképzésére, tanácsokkal való segítségére és képzettségük javítására oly módon, hogy a megszerzendő ismeretek és készségek megfeleljenek a létrejövő új munkahelyeknek. Az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alapnak is rendelkezésre kell állnia a helyi és regionális önkormányzatok számára, hogy azok az eseményekre reagálva átképzést kínálhassanak. Egy nagy foglalkoztató megszűnésének hosszú távú hatásai vannak a helyi közösségre, például a fiatalok képzési és foglalkoztatási kilátásai vagy a helyi kereskedők és szolgáltatók szempontjából vagy az elhagyott telephelyet tekintve. Az ilyen problémák kezelésének kulcsa a partneri együttműködésben folytatott munka. Így valamennyi szervezet – beleértve a helyi és regionális önkormányzatokat, az állami munkaügyi és képzőintézményeket, a szakszervezeteket, a közösségi csoportokat és az ipari testületet – összehangolhatja tevékenységét az erőforrások hatékony, célirányos felhasználása érdekében;

36. miközben úgy véli, feltétlenül helyes képezni az embereket, hogy alkalmazkodni tudjanak az új kihívásokhoz, úgy gondolja, egyben kulturális szemléletváltásra is szükség van az érintettek részéről annak érdekében, hogy meg tudjanak birkózni a munkaerő-piaci kockázatokkal. Ez a szemléletváltás azonban csak akkor történhet meg, ha a rugalmas biztonság elemei nem járnak a munkajogok kiüresedésével, és ha megvalósításuk mechanizmusai stabilak és azonos jelentőségűek;

– korszerű szociális biztonsági rendszerek, amelyek megfelelő jövedelemtámogatást nyújtanak, és egyidejűleg elősegítik a munkaerő-piaci mobilitást is:

37. sürgeti, hogy uniós szinten szorosabb kapcsolat jöjjön létre a rugalmas biztonságról folytatott vita, illetve az EU aktív bevonásra vonatkozó menetrendje között. Az EU-nak nem szabad szem elől tévesztenie a társadalmi befogadásra vonatkozó szélesebb körű céljait és az európai szociális modellt. A gyenge szociális jóléti programok gátolják a rugalmas munkaerőpiacok kialakulását, és végső soron lassítják a gazdasági növekedést. Az anyagi biztonság alapfeltétel minden dolgozó számára, legyen akár alacsony, közepes vagy magas beosztásban, így megfelelő szociális biztonsági rendszereknek kell támogatniuk az embereket, amikor két munkahely közt éppen munka nélkül vannak, vagy belépni készülnek a munkaerőpiacra;

38. arra ösztönöz, hogy a tagállamok kormányai a helyi és regionális önkormányzatok és a szociális partnerek részvételével folytassanak országos vitákat a rugalmas biztonság eléréséhez szükséges szociális biztonság szintjéről. Az átállás hatékonyságát a tagállamok szociális biztonsági rendszerének erőssége határozza meg;

39. úgy véli, hogy a nem kormányzati szervezetek mellett a helyi és regionális önkormányzatok is erőteljesen fellépnek az „outsiderek”, azaz a munka nélkül lévők érdekében. A legkiszolgáltatottabb rétegeket továbbra is védeni kell;

40. látja, hogy a munkanélküliség Európa-szerte makacsul magas szinten marad, s az emberek nem tudnak függetlenedni a járuléktól, sokuk újra meg újra munkanélküli segélyért folyamodik. Úgy véli, hogy valódi előrelépést csak az országos és európai foglalkoztatási és képzési programok decentralizálása, lokalizálása és megvalósításukhoz ösztönzők teremtése révén lehet elérni;

41. azokban a tagállamokban is, ahol a szociális biztonsági juttatásokra és munkaerő-piaci intervenciókra fordítható teljes összeget a nemzeti kormányok határozzák meg, lehetőséget kell biztosítani a helyi és regionális önkormányzatoknak arra, hogy saját megítélésük alapján úgy kezeljék ezeket az alapokat, ahogyan az szerintük a nemzeti kereteken belül megfelelő, lehetővé téve, hogy a lehető leghatékonyabban használják fel a pénzt a segélyért folyamodók számának csökkentésére.

Kelt Brüsszelben, 2008. február 7-én.

a Régiók Bizottsága

elnöke

Luc VAN DEN BRANDE